

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annvæ Litteræ Provinciæ Tolosanæ Societatis Iesv Anni 1608.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70405)

341.

ANNVÆ LITTERÆ
PROVINCIAE TOLOSA-
NÆ SOCIETATIS IESV

Anni 1608.

Olofanam Prouinciam nunc primū damus, veteris illius Aquitaniae in duas diuisae membrum alterum: quae domiciliis decem partim à prima sua matrice, partim à Prouincia Lugdunēsi desumptis constituta, Socios numerat ducentos quadraginta septem. Sacerdotes octoginta quatuor: Studiosos septuaginta quinque: Coadiutores octo supra quinquaginta. Tirones triginta. In Collegio Tolosano versantur sexaginta nouem: Sacerdotes viginti, è quibus duo Scholasticas de Theologia quæstiones explicant, vnus casus ad cōscientiam pertinētes pertractat. Philosophiam duo: Græcas litteras alius profitetur. Sacris nondum initiati triginta quinque censentur. Ex eorum numero Philosophiam vnus, sex tradūt Humaniores disciplinas. Theologiæ studio decem, Philosophiæ duodeuiginti occupantur, quatuordecim res domesticas administrant. In Billomenſi duo & viginti degunt. Sacerdotes nouem, Humanitate inuentutem erudiunt Magistri sex. Coadiutores ad externa ministeria septem. In Mauriacensi vndecim, Sacerdotes quinque, docendi munus exercent tres, totidem res domesticas curant.

In Rhutenensi duodeuiginti numerantur. Sacerdotes octo, quorum vnus Philosophiam profitetur.

Y 3

Scho-

Scholas inferiores moderantur quinque: totidem domesticis ministeriis inseruiunt. In Auscitano viginti, Sacerdotes octo: In his Philosophiæ Magister vnus. Professores Humaniorum litterarum quinque; Præfeti munus obit alter nondum sacris initiatus, reliqui sex operum sunt Adiuutores. In Aniciensi quatuor supra viginti. E Sacerdotibus decem vnus cas⁹ conscientiæ, duo Philosophiam docent. Humanitatis Magistri sex, octo opera domi præstāda occupati, In Bitterensi viginti tres, Sacerdotes nouem, ex quibus vnus casuum, alter Philosophiæ Professor, Magistri quinque, tres Rhetoricam audiunt. Sex domesticis opportunitatibus inseruiunt. In Cadurcensi duodeviginti, septem Sacerdotes, quos inter vn⁹ Philosophiæ docendæ vacat. Litterarum Humaniorum Professores quinque, alter Procuratorem agit nondum Sacerdos. Cæteri quinque rerum domesticarum sunt Administrati. In Residentia Albenacensi commorantur quinque; Sacerdotes tres, quibus tres duo Coadiuutores administrant. In Domo Probationis Tolosæ triginta septem capita censā sunt. Et quidem Sacerdotes quinque; quorum duo tertium Probationis annum exigunt. Duo veterani sunt Coadiuutores, reliqui tirones. Nullus per hunc annum desideratus est præter vnum, ita Deo penuriæ nostræ bene consulente: admissi tamen qui suppetias in tanta colendorum agrorum vbertate ferrent, septemdecim,

COL-

COLLEGIVM TOLOSA-
num.

Disiuncta ab Aquitanis Occitania, iam Pro-
uinciæ caput est hoc Collegium, & Theolo-
giæ seminarium. Hæresim viginti, in quibus
tres Nobiles recensentur, sanctè eiurarunt. Vnius il-
lorum memoranda conuersio, qui tantum pestilē-
tis erroris dolorem atque odium conceperit, vt in-
credibili desiderio grauium pœnarum acerbitatem
sitiens, quadragenarii Ieiunii Ecclesiastici diebus,
cibum semel tantum in die ad horam secundam po-
meridianam capere, & ab omni piscium genere
temperare, extorta precibus à confessario facultate,
voluerit. Alius ancipitis fidei fluctibus iactatus, sacræ
confessionis, quam antè necdum attigerat, iactâ
anchorâ in Catholica fide quieuit. Mali genii laqueis
expedita iam irretiti firmiter agricolæ simplicitas.
Is integerrimam Dei Parentem singulari quodam
pietatis affectu complectebatur. Hanc religionem
perosus communis hostis, rustico innocenti, funale
gestans, Domini sui, qui nuper è viuis abierat, um-
bram mentitus, vno & altero consequenter anno,
ipso Assumptæ Virginis peruigilio se videndum præ-
buit. Sed hic accessu primo tantoperè exhorruit, vt
in vultum pronus, oculosque manus diligenter ob-
umbrans, nec præsentem videre sustinuerit, nec au-
dire loquentem. Non destitit tamen hac repulsa ve-
terator impudentissimus, verùm secundò clam &
furtim adrepens, albis indutus vestibus, & molliter
arridens, infami osculo hominem in area sedentem

impertitus, thesauri latentis indicandi gratia se ad-
 venisse nuntiat, præeuntem vt sequatur, imperat.
 Hic scilicet, deterso metu, nummis inhians auara
 rusticitas, caput auresque tollere, oculos aperire,
 præstigias non sentire, ducem sequi, designat frau-
 dulentus index locum defossæ, vt mentiebatur, pe-
 cuniæ, defodit rusticus, fictilem urnam corio vesti-
 tam eruit: pecuniam tractat, probat, partem aliquã
 in suos vsus depromit, numeratam in latebras alias
 recondit. Successu fretus importunissimus dolorũ
 artifex, per causam pietatis, simplex illud caput in
 fraudum suarum laqueos impeditius induere me-
 ditatur. Pœnas, quas umbra nimirum ficta tolerat,
 & tormenta clienti commemorat: horum libera-
 tionem, ad mōtem Serratam peregrinatione susce-
 pta vt impetret, iubet: certum sacrorum illic & alibi
 faciendorum numerum indicit, mandatum arripit
 rustica pietas, ad nostros adit, vbi solenes hostis frau-
 des exemplis edocetur, vt ab impostoris inferni do-
 lis caueat, admonetur. Ridet ille, & suæ sententiæ
 mordicus tenax, serena fronte data consilia despi-
 catur. Igitur pœnitentiæ lanacro peccatorum sordi-
 bus elutis, cœlesti cibo refectus, ad suum illud iter
 religiosè obeundum se comparat, cum lætus & in-
 columis expletis pietatis officiis redisset, fidem no-
 bis dedit, se quindecim dierum spatio thesaurum
 representaturum, sed nondum eam liberavit, nimi-
 rum diurnanocturna que spectra formidoloso cur-
 su & recursu obuolantia, suam illi adumbratam læ-
 titiam & personatam felicitatem breui ademerunt.
 Nec tamen extam claris & evidentibus signis ho-
 stiles dolos colligere poterat, bene se nummatum
 & pe-

& pecuniosū ratus, nundinas vmbatili pretio & inani pecunia mercaturus, armenta impigrè circumcursabat, quin etiam nonnullis sociis, vt ipsi affirmabant, refertum nummis sacculum ostendebat, tamē multa licitatus nihil vnquam præstinauit. At dæmon commodam iam dudum opportunitatem præstolatus, fictæ pecuniæ cognitionem reformidans, si illius vsu frui commodè velit, infantem filiolum crudeliter iuxta & impudenter deposcit. Hic illi tandē lux diuinæ bonitatis affulsit, & se colligens, columbina specie tartarei scorpionis caudam in feralem plagam intentam, non dubio planè, vt arbitror, Virginis Matris, quam coluerat, beneficio defugit. Duo Scholastici Capucinorum instituto se adiunxerūt. Liberalior tamen fuit vtraque Parthenia Sodalitas; maior enim duos aut tres etiam Capucinis, minor quaternos quinosuè variis Ordinibus transmisit.

Ex partitione Prouinciæ nobis obuenit Missio ad Montem Pessulanum, quam prius Lugdunensis Prouincia curabat. In qua licet cultore mutato, non est tamen in deterius seges immutata. Cōuersi quippe ad fidem viginti duo: confirmati duo, qui penè conclamati erant: inter quos vnus vir bene litteratus, quem liberalitas Domini Episcopi sustentat.

COLLEGIUM BILLO- mense.

A Misit Billomense Collegiū P. Gerardum Portalé, qui morbo iam multis ab annis corpus depopulante ducebat ægrè animam, vir egregiè animatus in proximorum salutem, quibus cum

Y 5

peren-

perenni memoria sui desiderium reliquit. Vnus qui eodem vitæ inter tela & enses conseruandæ studio propinatam à mago instar potionis medicæ chartâ stygiis characteribus notatam, cum nescio qua Tartarea commixtione hauserat, huc ad nos conuolauit. Quanquam nulla ferè ab hæresi purgator est Galliarum Prouincia quàm Aruernia, octo tamen hæreticos cum Ecclesianostri conciliarunt, vnum è Germania industria & ingenio nobilem.

Institui cœpta est in vrbe Sodalitas matronarum, pauperibus, ægris, & carceri mancipatis, præcipuè subleuandis addicta. Altera item in oppido quodam Beatæ Annæ titulo sacra, legibus & institutis stabilita. Tertia verò duodecim Apostolis deuota in oppido alio confirmata est. Ex quibus omnibus Sacramentorum frequentatio, Misericordiæ opera, mutua ciuium charitas, aliique fructus sperantur. Vir Nobilis religionem in Adolescentia professus, & primis etiam sacris Ordinibus initiatus, abiecto Religionis habitu, & in militare commutato, etiâ Religionis animum abiecerat, & multis post annis ad nuptias conuolarat: sed iam seni & cum flagitiis inueterato lux diuinæ benignitatis affulsit, elutis enim, non sine lachrymis vbertim manantibus vitæ suæ maculis, quid opus factu foret edoctus, ad executioni demandanda consilia voluntatem paratissimam præferens, dimissus est. Miraculi speciem habet quod subiungam. Vir Nobilis nostri precibus flecti non potuerat, vt cum inimico rediret in gratiam: Postridie graui corripitur morbo, coguntur medici, in illis hæreticus erat quidam: ac cum morbi causam & vim quauis diligentia periti medici inue-

stigas-

stig affent, eorum industriam fefellit morbus, & iam penè cum morte conflictabatur æger, cum causam ipse morbi diuina luce præuia melius indagans, impeditæ illi pridianæ conciliationi culpam adscribit; nostrum reuocat, eius se potestati permittit, Sacramentis munitur, (mirum dictu) medico obstupescente hæretico, quasi morbi causa non alia extitisset, illicò pristinae valetudini fuit restitutus.

Studiosi ad mille numerantur, vt ipsis ferme ducentis numerus auctior hoc anno factus sit. Exciuit eos maximè Pædagogiorum institutio, qua Scholastici omnes in domicilia vix duodecim coacti sunt, quæ singula singulis reguntur Pædonomis, qui Pæfecti curæ, & vigilantia subsunt omnes, vt ferè non diligentius in classe Scholastici, quàm domi ad litteras & virtutes ingenuas instituuntur. Sed exilio nostro in multis Pædagogiorum institutio vetus erat labefactata; & quæ est in inolita semel consuetudinis improbitas, neque dùm potuerat refarciri, donec R. P. Visitator coactis in vnum Pædonomis, leges descriptas recitari, & in domiciliis subinde legendas iussisset affigi. Dicit non potest, ex eo quàm non inuita iuuentus libertatis alioqui studiosa, illo regularum septo clausam se contineat.

COLLEGIVM MAVRIACENSE.

MAuriaci in quarta classe cœpit docere vnus è nostris Patribus, id impensius flagitantibus oppidanis, & latè circa incolis, cum antea externus Ludimagister rudimentarios erudiret, &

ret, & quidam strenuè & impigrè. Sed enim infinitum quantum interesse existimabant, apud quos sui tirunculi rudimenta Latinitatis & pietatis Christianæ ponerent. Alterum ædium Collegij membrum, quod publicis impensis sanè commodum extruitur, ad rectum iam perductum est, adeò vt in nouas sedes & classes suas Musæ commigrauerint, cum incommodè & longè extra Gymnasii septain ruinosis tuguriis habitarent. Fuit & iam in recens excitato ædificio suus nouo Sacello locus, interim dum pari classibus reliquisque ædibus structura exædificatur. Sacram eius suppellectilè certatim multi pro suis copiis augere & exornare contendunt. Hic est rerù domesticarum status, foras verò ad pagos vrbesque viciniore missi frequenter nostri, cū manipulis lætantes reuersi sunt. Sub diem Christo resurgente Gloriosum, alii aliò dimissi cum essent, Sacerdos vnus vno ex Magistris comite, Argentoratum, oppidum & Caluinia tabe infectum, rogatu quorundam Catholicorum profectus est. Illic aduentu Patris nostri Catholici omnes plurimum recreati, Caluini contra sectatores, & ipse veneni Caluiniani Minister atque propinator, non mediocriter perturbatus. Sed videat hæc peccator & irascatur, dentibus suis fremat & tabescat, non desinemus certè, Deo nobis vires & animos subministrante, Tartararum potestatum copias, quando semel delere non possumus, minutatim carpendo paucitate nostra infirmare. Concionatus est in semiruto templo, magna frequentia & concursu, multas multorum confessiones audiuit, in iis Matronæ cuiusdam hæreticæ, quæ decennio toto, nimirum ex quo à fide Ortho-

Ortho-

Orthodoxa desciuerat, confessa Catholico ritu non fuerat : quam meliora sequentem, & ad suos olim deferros redeūtem, Catholici omnes magna gaudii charitatisq; significatione complexi sunt. Cōtigit etiam ex Patribus nostris vni, cum ad funebrem orationem in anniuersariis honesti cuiusdam viri iustis habendam, Trifacum (oppiduli nomen est) missus esset, vt multarum concionum & reconciliationum segetem nancisceretur. Itaque à mortuis & absentibus ad viuos videntesque sermonem conuertit, & semel atque iterum de odiis deponendis, & amicitiiis redintegrandis verba publicè fecit, exitu felici, qui Deo sit laus, consequuto: Etenim octo viri, mulieresque diffutas amicitias resarferunt. Alteri pariter è nostris Patri dimissa concione abeunti, spectaculum accidit gratissimum. Nam curriculo illum vir rusticus subsēcutus est, affecutusque iam longi^o prouectum, è vestio ad agelli maceriem audiri sua peccata postulauit, &, vt merebatur tam sincera pietas, impetrauit.

COLLEGIVM RVTHE- nense.

Instituta hocce primum anno quadraginta horarum supplicatio, triduo Bacchanaliorū, insolentiam temporis ita compressit, vt vix vllæ laruæ comparuerint, & cum pauca prodiissēt, pedem referre sint coactæ, quòd penè nullos haberēt spectatores, & ab occurrentibus exploderētur, atque, vt positis laruis ad Iubileum pergerent, piè admonerentur. Videbatur potius tota ciuitas in Sacello nostro

nostro sacris operari: refecti enim sacro epulo ad cœ-
 tum supra mille. Septem ex primariis inter canoni-
 cos expetere, vt sæpius illis diebus facerent in no-
 stro altari: alii ex eodem cœtu nondum Sacerdotes
 sacre Synaxeos sunt participes effecti. Pietatem non
 modicè auxerunt & illustrarunt frequentes suppli-
 cationes, venerandi imprimis Capituli Ecclesiæ Ca-
 thedralis, tum ciuitatis Magistratibus, tum aliarum
 parœciarum trabeatis consulibus, nec non Ordini-
 bus Religiosis & pœnitentium Sodalitatibus, cum
 frequenti populo celebri pompa subsequenter.
 Neque verò pœnitentium eò se continuit pietas, vt
 semel adunato Sodalium utroque cœtu Sacellū fre-
 quenteret, placuit enim vt secundò quælibet Soda-
 litas, seiunctim per horam, supplicatum rursus con-
 ueniret. Vbi semel atque iterum inter preces, exar-
 descere nimirum pietatis flamma, acriter in sua ter-
 ga sauiuerunt. Supplicationes aliæque frequentiores
 conciones exceptæ, appositis cohortationibus, &
 musico vocum organorumque concentu, quibus
 ita demulcebantur astantes, vt plerique per horas
 plurimas, aliqui etiam diem integrum ieiuni pietati
 substituisse memorentur. Atque in hoc genere pieta-
 tis nihil præter amplius templum ab vniuersis desi-
 deratum fuit. Cum plerique ex honoratioribus ci-
 uibus ter quaterque ingressu Sacelli eodem die, ob
 confluentium multitudinem, fuerint prohibiti. Re-
 liquo anni tempore præsertim solennioribus festis,
 vt die Iesu Circumciso celebri, maior solito nume-
 rus sacra frequentantium obseruatus. Complures
 ex remotis locis, & Parochi consilii causa, & alii cõ-
 scientiæ extricandæ vel expiandę gratia, ad nos ven-
 titarunt.

titarunt. Catechesim in altero vrbis templo ab anni interuallo repetitam maior concursus auidus excepit, eamque Coss. ipsi trabeati suâ præsentia aliquândo cohonestarunt. Exercitia spiritualia tantâ præ cœlestibus gaudiis lachrymarum suauitate, tantoque fructu delibant aliquot Ecclesiastici, vt non solum deinceps quotidianis institerint meditationibus, sed etiam plures & exemplis, & colloquiis ad easdem delicias allegerint. Iacta sunt ex altera parte templi fundamenta, & accessit ad rem domesticam emptum prædium fructuosum iuxta ac vicinum Priori nostro suburbano Sancti Felicis. Numerus Scholasticorum tantus fuit, vt cum eis capiendis non esset locus, in areâ subsistere multi cogerentur. Sed, vt huic incommodo prouideretur, ex ædificata est classis in aptiori loco, quæ etiam futura sit vsui declamationibus mensuris, ac desuper aula Sodalitio maiori aliisque vsibus percommoda, quo etiam factum, vt disturbatis veteribus ruinis, area duplo ferè amplior venustiorque redderetur. Ad hanc ædificationem adiumenti non nihil publica Prouinciæ Comitæ & Parthenici Sodales contulerunt. E nostræ disciplinæ alumnis in familias Religiosorum varias, idem rerum diuinarum amor quinque transmisit. Duo in Diui Francisci obseruantiam, in Capucinarum, Carthusianorum, & Minimorum familias singuli allecti. In minori Sodalitio vsus inuisendorum Xenodochiorum, ibiq; lectos sternendi, nostrorum præsertim exemplo, veluti postliminio reuocatus, in quo genere Christianæ pietatis exercendo prælucebant, qui nobilitate & eruditione inter Scholasticos præibant.

In

In Missione Aureliacensi (vrbs ea est in superiori Aruernia) Sacerdos è nostris cum socio septem menses versati. Magna frequentia Ecclesiasten agēs noster è superiori loco auditus est. Feriis enim Adventus, & verni Ieiunii octingenti supra mille dieb⁹ profestis, festis verò quatuor mille Auditores recensiti sunt. Bacchanaliorum lasciuia inde à Natalitiis petulanter insolescens, freno pietatis coërcita, & praua consuetudo post Carnispruium etiam in sex dies debacchandi, diuini verbi semente, non sine omnium stupore præfocata, multi statim à concione de cruciatibus diuitis epulonis pronunciata, malè parta restituerunt. Cacoëthes vsuræ, quæ ita grassabatur, vt tertio quoque mense immaniter extorqueretur, salubriori lucri legitimi cōsilio magna ex parte curatum. Vnus ab hæreseos naufragio in portum Romanæ Matris Ecclesiæ liber euasit. Nec minor fuit virtus parta tueri, & labantes animos suffulcire, tum maximè, cum Presbyter postridie ad Caluini castra defecturus, nostri Sacerdotis industria non solum nefarium consilium abiecit, sed etiam de tota vita ritè confessus, mores in melius commutauit. Nobilis item scemina, quæ sub patris hæretici velut libera custodia seruabatur, cautè Sacramento confessionis (parente alia omnia cogitante) in firmo fidei proposito confirmata. Moniales piis colloquiis & adhortationibus ad profectum in spiritu concitata. Doctrinâ christianâ non solum pueri, excitantibus maximè præmiolis, sed etiam grandiores natu, rudes tamen, à socio Patris sunt eruditi, cum omnium fructu & voluptate, nec non primorum vrbis, qui sæpius intererant, gratulatione.

COL

COLLEGIUM AVSCITANUM.

Hoc primum anno in hac vrbe cum Deo cœpta est fieri quadraginta horarum supplicatio, tãto omnium Ordinum atatumq; concursu, & pietate, vt vna esset omniũ vox, nos superiora Bacchanalia, quibus antea liberis habenis omnis impudentiæ licentia effundere sese consueuerat, in sanctiores maioris hebdomadæ ferias commutasse. Præiuit exemplo singulari ouibus suis vnice religionis Archiepiscopus D. Leonardus de Trapes. Nam & processuras omnium Ecclesiasticorum & cœnobitarum supplicationes in dies & horas ipse distribuit, in Sacello nostro quoque die fecit, & primus ad populum de inferiori loco concionem habuit, quater in eandem ædem solenni supplicatione processit, ita namque insolenti nouæ pietatis spectaculo afficiebatur, vt penè sui immemor, diuelli se inde duabus per diem horis vix passus sit, sub primã verò noctis facem statim à cœnã cum familiã totã & musicorum cœtu rediret, tacitisque precibus fundendis, aut profoluendo cum domesticis Sacerdotibus officii diurni penso, ad mediam inibi noctem indefessus perstaret. Hanc piam sui Præfulis assiduitatem & admiratus & imitatus est populus. In primis vir pius & doctus D. Vedellius Fageti Abbas, qui pro concione lubès de suggestu nostro verba fecit. Prodiit tunc è Collegio nostro, omnium Scholasticorum supplicatio, bini terniue progrediebantur, cereum manu prætendentes, è quibus duodecim Angelorum

Z

gelorum

gelorum specie visendi, passionis Dominicæ insignia singula singuli gestabant. Mirata est ciuitas tota non pia cantica, quibus viæ personabant, quanquã illud quoque antè inauditum, sed mutatas in illam modestiam & pietatem personatorum quon dam petulantissimas discursiones, bacchantiumque proteruias. Visi certè sunt non pauci per hos dies viri grauisimi, præ animi voluptate & gaudio vbertim lachrymantes. Idem Reuerendissimus Antistes vnâ cum aliquot è Canonicis, suum erga nos animû die Circumciso Iesu solenni prodidit: quo die à nobis prandio exceptus, & vespertinis horis in Sacello nostro recitatis religiosè interfuit, & concionatorem nostrum audiuit perhumaniter. Ei⁹ diei celebritate factus est ad nostram ædem concursus, quantus antea nûquam. In ea nobilitas è vicinia plurima, quam è variis hinc inde locis non modò celebris festi diei solennitas, sed peccatorum etiam ad pedes Sacerdotis dponendorum voluntas, in urbem acciuerat. Numerauimus, qui in nostra æde eo die cœlestibus epulis refecti sunt, octingentos. Hæresim eiurarunt duo, ex his vnus plus annos quadraginta Calvinum secutus fuerat, alter vbi cum Ecclesia rediit in gratiam, tanta perfusus est internæ lætitiæ voluptate, vt alium planè ab illo se esse prædicaret. Hoc singulare habuit vnus publica professio, vt quo ipse palam fidem professus est die, omnes nobiliores oppidi Matronæ, quasi in gratiarum actionem, ad sacram mensam accesserint. Alios præterea, quibus abnegandæ hæreseos diuinitus iniecta mens erat, ad nos subinde misit Reuerendissimus Archiepiscopus fidei Catholicae mysteriis imbuendos. Piarum iconum, aque lu-
stralis,

stralis, & sacrarum Reliquiarum quidam in mag-
 nis morbis opem experti sunt presentissimam. Pius
 B. P. N. commentationibus instituti, Nobilis vnus,
 Ecclesiasticus alter, vterque non pœnitendâ fruge:
 Viget vtriusque Sodalitii Deiparæ Virginis ad om-
 nia Religionis officia recentissimus ardor: maioris
 quidē liberali charitate perfectū, vt pro chotrophii
 lectis, lectorumque stragulis detritis & obsoletis a-
 lia substituerentur. Ex eodem sinu prodiit ad Capu-
 cinorum regulam vnus. Fœcundior hoc anno fuit
 minor Sodalitas, quæ tres eidem familiæ peperit.
 Virgo mater illorum sibi acceptā esse pietatem hoc
 exemplo maximè comprobauit. Vnius è maiori So-
 dalitio pater, ex morbo repentino tantum non a-
 gebat animam: accurrit pius filius ad Sacerdotem
 nostrum euocandum, qui saltem moribundum pa-
 trem à culparum suarum vinculis exolutum, in æ-
 ternam libertatem emitteret, festinus aduolat no-
 ster, agro de tota vita confitenti aures præbet, filius
 interim, licet à medicis conclamatū esset, non prius
 domum reuertit, quàm spei plenus de via deflecte-
 ret ad proximum templum, vbi prouolutus in ge-
 nua, cœlestem medicum adhibens ritè concepto p
 salute patris voto, B. Virgini Garrazonia se peregrini-
 num vouet: & confestim quasi de patronæ suæ præ-
 sidio securus, exurgens patrem reuifit, quem sanū
 ac valentem, ac cum Sacerdote impetratum erga se
 Deibeneficium cum gratiis extollentem, offendit.
 Idemq; voti reus, quò se illo piè quamprimum ex-
 olueret, postridie viam aggressus est. Posterioribus
 Quadragesimæ hebdomadis contuenerunt in hanc
 urbem ad Archiepiscopū suū Suffraganei, de cer-

tis Cleri negotiis Lutetiam homines idoneos allegaturi: singuli à discipulis nostris vario carminum genere salutati sunt, & omnes simul pastorali dramate publicè excepti: quod quantoperè sibi esset gratum, & vultu & verbis prolixè significarunt.

Reuerendissimus Præsul, dùm pastorali diligentia disgregatas per suã diocesim oues lustraret, Sacerdotem vnum è nostris comitem & administrum delegit. Pronunciabat ille de morbo & præscribebat, noster mandata exequatur, & curationem ex præscripto adhibebat: ita duodenos in hæresim ante proiectos, in Ecclesiæ gremium admisit Archiepiscopus, quos prius Christiana Catechesi Pater instituerat, & ad ritus Catholicos efformarat.

Erat in domo, liberalitate Nobilis scæminæ Collegio nuper attributa (Mirapeliũ ei nomen esse litterè superioris anni recitãt) hæretic⁹, qui cõtumaciã nouatoribus nostris innatam diuturnate status erat puicacia, is tandem inter Sacerdotis nostri man⁹, publica omnium congratulatione iuxta ac admiratione, perfidiam hæreticam abiurauit, iamque eiusdem suæ salutis auctoris hortatu, non semel pœnitentia purgatus, Eucharistico cibo pastus est. Secuta est exemplum in oppido vicino mulier Calviniana. Die Assumptæ Virgini sacro, nouo prors⁹ exemplo, Mirapelienses plerique, haud dubie nostrorum tũm familiaribus colloquiis, tũm concionibus animati, ad sacrã Synaxim, ritè peccatis expiati, accesserunt.

COLLEGIVM ANICI-
enle.

A Nicii feriis antecinerilib⁹, quibus hominum impunitas impuritasque in omnem lasciviã petulanter inflammata debacchatur, repressi insolentiores illi tumultus, indicta quadragenarum horarum supplicatione, tantum enim auctoritatis habuit Christi Corpus propalam collocatum, & assiduã piorum ad diuinam Maiestatem comprecationes, vt illas intemperias non in hunc annum modo sopitas, sed in perpetuum extinctas ominemur. Incredibilis fuit ad nos toto illo triduo continentium ciuium, tum externorum, famanouitatis vndiquaq; collectorum, concursus, vt etiam vias ipsas longè in ædem nostram deferentes turba, obstrueret, difficillimoque vestigio ad nostrum vestibulum perueniretur. Multitudo verò eorum, qui sacris epulis reficerentur, ea vi eoque numero fuit, vt sacrosanctæ mensæ cancelli, qui ferramentis fortiter subnixi loco adhæserant, pressu nimio turbæ incubentis accubantisque conuulsi fuerint, & violenter fracti. Statas horas sibi præstituerant Canonici, parœciæ, Ordines Religiosi, Sodalitates, quibus horis solennem supplicationis pompam in nostram hanc ædem ducerent. Catechesis habita singulari planè spiritualium frugum prouentu, primò quidem in templo nostro, sed ob eius angustias & numerosã Auditorum omnis Ordinis coronam, in principem vnam laxioremque ædem omnium flagitatu fuit transferenda: vbi videtur cum spatio ampliato simul

& animorum alacritas se diffudisse, ea certè communis omnium sententia peruulgatur, vel vnam huius disciplinæ Scholam pluribus esse concionibus fructu & emolumento anteponendam. Cœpta hîc erigi feliciter ea Sodalitas, quæ Religioni, præcipuè erga viuificum Eucharistiæ Sacramentum dedicata est. Diebus illis septem, qui diem Christi Corporis sacrum proximè consequuntur, habendarum concionum inducta est hoc anno consuetudo, nondum hactenus vsurpata. Adiutus à Beatissima parente quidam, grauiori, quàm vt simul soluendo esset, ære alieno obstrictus, votum ille concepit, se sacram eius ædem in dies singulos assiduè obiturum, si nomina dissoluere, & se graui nexu liberare possit: ex eo tēpore rem suam repetere cessarunt creditores, paulatimque ære alieno se expediuit. Duo quidam hæreticæ prauitatis contumacia deposita, suauissimo Ecclesiæ iugo ceruices suas abiecerunt: nec pœnitendus fructus, si illorum hîscæ in partibus paucitatem aduerteris.

Ab angustiis rei domesticæ tutelaris nostræ, vt illi acceptum ferimus, beneficio emerimus: nam primo auctoritate regia certum nobis vectigal factum est, quod ex mutabili comitorum annuorum sententia prius pendebatur: ita omnis futuri timor sublatus. Præsentem verò egestatem Reuerendissim⁹ Episcopus, iniecta sibi diuinitus mēte, liberali quingentorum aureorum stipe subleuauit, nosque à difficultate domestica afferuit. Sed mirabilitatem habet quod sequitur: dum enim ea laboraremus inopiâ, pecunia (à quo reposita fuerit nescitur) in areæ penitioris angulo nec opinantibus comperta est.

Augu-

Auguramur diuina manu aut iniectam esse, aut inhibitam, ut conueniret in manus, horrore penè perfusos & hærentes relinqueret: cælati enim argenti bono numero plenus fuit sacculus, quo tam insperato subsidio vrgenti penuriam peropportune subuentum est. Ita nostra paupertas ex spe contra spem sustentata est.

COLLEGIVM BITER-
rense.

Hic duo Societati accesserunt, inualetudine tē-
tari plurimi, & vno tempore Socios propè
omnes hinc morbi patientia, inde ægrorum
subleuandorum charitas exercuit. Nam cum ante
Lucales ferias valuerimus, subierunt illæ nobis in-
salubriores, donec reuocante simul operarios vinea
Domini, simul confecto sidere serenum rediit, ut in
ea tempestate datam nobis virtutum causam intel-
ligamus, depulsoris optimi prouidentiam amemus.
Vnus & viginti decussis Calvinianæ hæreseos tene-
bris, veritatis Catholicæ lucem aspexerunt. In iis
fœminas illustres opibus propinqui, blanditiis ten-
tatas, ac minis, contumeliis proscissas, plagis demum
sauciatas, ab Ecclesiæ sinu, in quem se receperant,
auellere non potuerunt. Nec minor fuit Doctoris
Medici in suscepta fide Catholica constantia, insigni-
rior ad eam conuersio. Is quadriennio iam Theolo-
giæ Calvinianæ adhibitus, in spem Pseudoeuange-
lii alebatur. Sensit Deum, ad nostrum concionato-
rem adit, hæreticorum protrita, suaque, ut erat so-
lers, iterum & sapius argumenta obiecit. Obti-
nuit

nuit tandem veritas, eiuratoq; publicè Caluino, atque elutis per pœnitentiam animi sordibus, ad sacrâ mensam cum aliquot cōsanguineis deducitur. Domum redierat, ecce tibi repentè agnien muliebre hominem circumfistere, machinas admouere, fletus, lamenta, & fœmineos vlulatus, minas per Deū, per Sathanam, istæ cient alios turbæ. Mirum ni tota Synagoga conuolet ob ingētem, vt dicebant, Euāgelii iacturam, & Ecclesiæ offensionem, vbi nihil agitur lacrymis, nihil clamorib⁹, aliò facta inclinatio, ad prædam sibi hominis fortunas proponunt, intētant lites, domi, foris agitur. Sed stat semper in Christo immotus, & in summa aduersantis fortunæ iactatione conscientia fretus acquiescit. Ausus postmodum in arenam prodire frater natu minor, telis à Ministro hæretico suppeditatis, naçt⁹ virum, euauit, frangique arma sua impatiens auxiliator latebras occupauit, dolorem suum æterno, vt apparet, silentio obrecturus. Laboratum vt simultates & odia ponerentur: atque perfectum: quo in genere vnum insigne. Magistratus tùm Regii tùm vrbanī, vsque adeò à Clero ædis principis dissidebant, sese vt nunquam eam intraturos iuramento etiam confirmassent; triumphabant hæretici; Catholicos huius controuersix suppucebat, quæ, nè ad supremum quidem Senatum relata, finem vllum inuentura videretur. Potentior Deus: ea per concionatorem nostrum dirempta, suum malis gaudium restinxit, bonis omnibus insperatam lætitiā attulit. Per idē tempus mortem interminatus erat dux quidam quibusdam subditis, iniquis quondam rei suæ administratoribus, ni sese æternum ipsius conspectu
sub.

subduceret. Confessionem Sanctissimo Paschæ die apud vnum è nostris ad eum profectum ediderat, expiato, sacraque Hostia impertito, occurrit imprudens de illis aliquis; ad quem conscientia trepidum, mortisque metu subpallidum: esto securus, inquit: delicti gratiam facio, sed Domino tuo fidelior post-hac viue. Spiritualibus B. P. N. commentationibus magno suo bono exculti Canonici duo, & Episcopi Vicarius, qui ipse Sanctorum omnium die in æde nostra Sanctorum Domino primùm est operatus, secutamq; ciuitatem cœlesti pabulo refecit. Scholæ & Auditorum numero & pietate, vt semper, flourerunt. Aurei quinquaginta in templi nostri cultum legati, centum item aureos nobis Episcopus ad aræ Principis elegantiore ornatum dedit.

COLLEGIVM CADVRCENSE,
Sedes Albenacensis, & Domus
Præbationis Lugdunensis.

CAtechesis in æde nostra solenni ritu, non exigua ciuium voluptate & fructu, primum habitata; quæ demum in aliud ciuitatis templum translata, cum superioribus visum esset eius loco conciones haberi. Mirus isque frequens ægrotantiũ, tum ciuium, tum paganorum concursus, aquæ, cui Crucis Diui Thomæ Apostoli particula immersa fuerit, petendæ gratia, cuius virtute & ope plurimis valetudo pristina fuit restituta. Medici præterea nostri vxor puerpera, cum morbo graui iactata, quietis & somni prorsus expers decumberet, Sacer-

dos noster ad eam euocatus, precibus solennib⁹ pro ea de more fufis, propinat aquam, cui immerfum è cranio DD. Cosmæ & Damiani fragmentum fuerat, hausto poculo non minus efficacîæ, quàm religionis in potione contineri sensit, illa namque velut soporifero medicamento victa, arctissimo derepentè somno correpta est, qui & dolores præteritarum vigiliarum deliniit, & morbum penitus breui persanauit. Alius dysenterîæ torminibus adeò grauiter angebatur, vt pro deposito quasi haberetur, quem cum ab vxore rogatus vn⁹ è Patribus inuisisset, non ita bene ergò nostros antea affectum, ita nihilòminus iacentis asperum animum mitigauit, officii que in tempore, ægroti ori cibū etiam manu sua admo- uendo, demulfit, vt, quod in primis auersabatur, lubens volens illicò conscientîæ sinus explicaret. Ac cum sacrosanctam Hostiam præ virium imbecillitate deglutire integram minimè valeret, particula tantummodò assumpta, mirum dictu! intra horæ dimidiatæ spatium cecidit importuna febris, & profluuium sanguinis quieuit: nec ita multò post in firmam valetudinem est redintegritus. Reum multorum scelerum, cum flectere non posset Sacerdos noster, exemplo S. Bernardi oblatâ Hostiâ, ad pœnitentiam adduxit, ea enim visa, dat manus, in genua deuoluitur, solum capite ferit, Dominum adorat, errorem confitetur, veniam deprecatur, & sūma omnium admiratione eiecto palàm perfidiæ suæ veneno, tūm peracta confessione, ad supplicium a lacri animo duci se passus est, vbi in fide confirmator, spe quoque æternæ beatitudinis erectior, acceptum Redēptori suo, quem dæmoni tam arctè prius man-

us man-

us mancipauerat, spiritum exhalauit. Adolescentes ex discipulorum numero nobiles duo, qui cum lacte nutricis Calvinianæ hæreseos virus exsuxerāt, degustata Catholicæ fidei suauitate, pestiferum illud virus euouerunt. Vterque lenociniorum & pollicitationum à parentibus oblatarum generosus contemptor, alterius præsertim illuxit in maternas petitiones acriter depellendas constantia, mater namque filium in patriam reducem, statim ex moribus & instituto vitæ Catholicum factum intelligens, quem neque precibus, neque lachrymis à proposito potuit dimouere, minis & verberibus aggreditur, seque eum, nisi resipisceret, patriis suisque facultatibus euersurum, imò domo & familia penitus interdictionem denunciat, sed ille diuinis fretus auxiliis, maternæ violentiæ tentamenta omnia diffregit, & Christo firmiter adhærescens superauit. Exitit huius Adolescentuli constantiæ argumentum illud non vulgare, litteris, quas ad nos binas dedit, victū ostiatim prius se emedicaturum perseuerans, quam vt fidem Christi solenni voto datam vlla occasione violaret. Addebat insuper, se non mediocriter animo recreari, quoties illius D. Hieronymi sententiæ in epistolis à se nuper lectæ meminisset. Assatim diuitem esse, qui cum Christo pauper esset. Quatuor præter hos Adolescentes in Matris Ecclesiæ gremiū deserta hæresi redierunt.

SEDES ALBENACENSIS.

Albenaci pauci operæ non paucis adiuuamento fuere, Hæreticis sanè quindecim ad salutem & fidem Catholicam, deposito Calvinismo, profi-

pro fitendam auctores fuerunt. In his medici praesertim voluntas praedicanda, qui tam serio fidem ample xatus est, ut iam Carthusianorum familiae ad legem in geminatis precibus acriter efflagitet. Alter honesto loco natus, ubi contumaciam argumentis vnius nostrorum victus abiecisset, eodem die a patre ad diabolicam coenam inuitatus, recusauit palam, testatus quam haecenus Caluini sectam propugnauerat, mendaciis & erroribus scateri innumeris: paucis deinde post diebus, data fide in Ecclesiae album est relatus. Tertius Adolescens, qui nunquam ad impura panis illius Caluiniani pseudomysteria a parentibus compelli potuerat, vltro confessione peracta errorem detestatus, magno cum pietatis sensu ad mensam Domini, panem Angelorum epulaturus, accubuit. Alii vacillantes & impostorum hinc inde procellas agitati, sic nostrorum consilio perstiterunt in gradu, ut nec obaeratos aris alieni gratuita condonatio, nec egentes a potentioribus oblata pericula, a suscepto verae fidei instituto dimouere valuerint. Vni metu cunctabundo, & an perficeret, haesitabundo, iniectione animi, tum nostrorum oratione, tum maxime viri nobilis ardenti exhortatione, qui, ut maius verbis suis pondus conciliaret, & Sacramentorum usum perutilem alteri exemplo suo suaderet, subiunxit: his ego hodierno die susceptis alter sum ab eo, qui fui hesterno die. Exstirpatae penitus & conuulsae in multis prodigiosa superstitiones: in quibus vna erat, ut mulierem peracto puerperio primum in templum prodeuntem, tanquam pestilenti auram afflatam, omnes auersarentur.

DOMVS

DOMVS PROBATIONIS TO-
losana.

TAmetsi Tolosana Probationis Domus res domestica ob diuisionem Prouinciæ non parum imminuta fuerit, coacti tamen sumus vicinas aedes cum horto continentes emere, nè alius eas occuparet, quod per incommodum nobis futurum erat. Eandem diuisionem subsecuta maior paucitas alumnorum, non tamen pietas aut religionis ardor imminutus. Qui etiam animos addidit recens diuinæ bonitatis argumentum, quod per merita B. P. N. Ignatii in vnum de nostris, qui tertium Probationis annum exigunt, editum est. Huic totum vltra triennium alibi atque alibi, & singulis iam ferè noctibus; ex quo verò nuper Tolosam viderat, continuis tribus hebdomadis, nescio quid raucum & importunum auris altera obtinuerat, is dum pro more pijs B. P. N. commentationibus exercetur, in eas & nostrum Parentem ardentior, spem valetudinis repentinus concepit. Ex quo affectu libellus exercitiorum ad affectam aurem applicit, tam mox compescuit murmur illud, quàm mox tetigit, nec eo tempore negotii quidquam inde illi facessitum.

AN